

מונולוג של אדגר ברונפמן

אמר לי לאיזומן: כשמאות אנשים מתים בבהמה — איש לא מתרגש. אבל כשלושה פלסטינים נהרגים בעזה — זה עושה כותרות עולמיות. מהו בעצם שלום? שלום זה פיסת נייר. ניתן לקרוע זאת תוך כמה שניות. הבעייה העיקרית היא אם ניתן לבטוח במנהיגי ערב. האם אני בוטח בהם? אינני יודע. יש לי קצת בעיות, אם להאמין בשלום שיושב רק בערבויות מתאימות של ארצות הברית וברית המועצות. אני בוטח יותר במנהיגי סוריה מאשר

— זאת מחמאה. יש לו חושיהומור. הוא מעשי מאוד. מה האינטרס של גדולי העולם לפגוש אותי? אמריקה חשובה מאוד עבור מנהיגי הגוש המזרחי. הם מצפים, אולי, שאקשר בינם לבין מנהיגי הערבים, שאדבר בהם טובות. חוץ מזה, אני גם איש עסקים בינלאומי. מה זאת אומרת, הם לא פוגשים אותי כאיש עסקים? לא? צ'אצ'סקו, שאיתו אכלתי לפני שבועיים, הציע לי עסקה. אני זוכר היטב את פגישתי עם אור

ברונו קרייסקי, קנצלר אוסטריה לשעבר, אמר לי (העולם הזה 6.4.88) שכפעילותי נגד ולדהיים אני מקומם את האוסטרים וגורם להם לתמוך בוולדהיים? פגשתי את קרייסקי בערך באותה התקופה שבה את פגשתי אותו, ואמרתי לו: "אתה מזכיר לי את שארל דה גול". הוא תמה מדוע. הסברתי לו: "כשם שצרפת היתה קטנה עליו, אוסטריה קטנה עליך...". אני לא חושב שקרייסקי צודק. אני לא עושה נוק ברעש שהקמתי בעניין

1986 גילו לנו פרטים חדשים על עברו של קורט ולדהיים. קודם לכן: וראי שהיכרתי את ולדהיים, כשהיה מזכיר האו"ם. אני לא זוכר שהתרשמתי ממנו אז במיוחד. הוא לא היה אהוד כבר אז. לא הייתי מופתע כל-כך מהמידע שהגיע ליד. אני זוכר בדיוק את הסיוט טאציה. ישבנו (ברונפמן, זינגר ושיינברג) בדיוק היכן שאת ואני יושבים כעת. אני ישבתי בכסא שלך. אני לא זוכר שהייתי במצב של הלא אמרתי: "או, אלוהים אדירים" אמרתי

"תפני שאני ביישן!"

אדגר ברונפמן (יורדות, 1977) ולדהיים היה על קו המלפון...

איתך... בהתחלה חשבנו שזו בדיחה, שמישהו עובד עלינו. לבסוף זינגר ניגש לטלפון, וזיהה את קולו של ולדהיים. הוא שוחח עימו ארוכות. ולדהיים הכחיש שוב ושוב את כל ההאשמות נגדו. לפעמים נדמה לי שהוא מאמין בשקרים שלו. הוא ממש התחנן לפני זינגר: "האמן לי...". זינגר אמר לו שישלח אלי בכתב את כל הכחותיו. לא תאמיני מה הטיפש הזה עשה — הוא אכן שלח בכתב את כל שקריו אודותי, איך השתמשנו בו? מהם הישגים שלי במאבק הזה? ראשית, אני מרוצה מכך שלא ישכחו את השואה במהרה. הזיכרון הזה כבר התחיל להתפוגג. שנית, ולדהיים הוא עדיין נשיא. אך הוא אסיר במדינתו. הוא לא יכול לצאת ממנה, אלא לכמה מדינות ערביות — ערב הסעודית וכו'. האם אני מעריך שיתפטר? אני לא יודע. זה לא באופיו. הוא יתפטר רק אם יכריחו אותו. הוא לא יתפטר מרצונו החופשי.

ולדהיים. זהו תהליך ממושך. אל תצפי לתוצאות מיידי. האם יצאתי קשר בלתי-אמצעי עם ולדהיים מאז תחילת המאבק נגדו? לולא הייתי יודע עליך שזהו בא לפגוש אותך בבית-המלון (העולם הזה 30.3.88), הייתי חושב שהסיפור המצ' חיק ביותר על ולדהיים הוא זה: באחד הימים, בתחילת המאבק בו, הודיעו לי: "קורט ולדהיים על הקו, מבקש לדבר

פשוט מישפט אחד: "הולכים על זה" כתבתי מזכיר בן שתי מילים: "עשו זאת!" כך התחיל המאבק נגד ולדהיים. המטרה שלי במאבק איננה רק להוריד אותו מכסא הנשיאות. ברור שאינני רוצה בוולדהיים כנשיא-אוסטריה, מפני שהוא סמל לאוסטריה לפני העולם כולו. אבל מצד שני, לא איכפת לי שישאר בתפקידו — הוא מטרה נהדרת...

אוהו, אדגר!

הוא בילה ערב במחיצתו של ג'סי ג'קסון — הסופר-סטאר הלוהט ביותר של אמריקה כיום. הוא בילה כמה שעות במחיצתו של אדו"ר שווארדנאדזה, שר החוץ הסובייטי. מנהיג רומניה, ניקולאי צ'אוצ'סקו, רצה לעשות איתו עסקים. מנהיג ניקאראגואה סעד לא מכבר על שולחנו. הוא רק שב מפגישות עם נשיא גרמניה והקנצלר שלה.

כדי שאעריך את הראיון עימו כראוי, הסבירו לי נערי של אדגר ברונפמן, ישראל וזינגר המשעשע ואילן שטיינברג, ש"אדגר לא אוהב להתראיין. ברט להודמטיות חשובות ביותר, הוא אינו מתראיין" השניים נתנו לי גם רקע: "אדגר שב זה עתה מפגישות חשובות מאוד עם נשיא גרמניה..."

"והקנצלר!" מוסיף מתקן ברונפמן. אדגר ברונפמן הוא גבר גבוה, מרשים, כהה-שיער, בעל עיניים כחולות. לא הייתי מסתכנת בהימור על גילו. במישרדו יש תערוכות של מיסלי-רודין וסיפרי-קדושה בעברית. ברונפמן גא מאוד בתערוכת בת הזאת, ודואג שאבחין בה. השיחה נערכה באווירה קלילה, כששני נערי-השרת נכנסים ויוצאים לסירוגין, מקפידים להוסיף "מה שאדגר שכח לציין", או "מה שלאדגר לא נעים לספר..."

בחדר המרוהט בטוב-טעם יש מין אווירה של סגידה. ניסיתי להביט בברונפמן במעד לעיניהם של זינגר ושטיינברג. נדמה לי שראיתי הילה סביב ראשו.

במהלך השיחה נזרקו אינפורמציות שמות: ג'סי ג'קסון, אדוארד שווארדנאדזה, דניאל אורטגה, ברונו קרייסקי, קורט ולדהיים, פליפה גונזלס, ניקולאי צ'אוצ'סקו, ג'ורג' בוש, מייקל דוקאקיס. כל אימת שברונפמן פלט בנון-שלטניות "שם", מיהרו נערי להוסיף את שם של תוארו.

כדי למנוע זאת, ניתחתי, במהלך השיחה, טכניקה מיוחדת: בכל פעם שהזכרתי "שם" נוסף הרמתי גבה לאות התפעלות, ועברנו ל"שם" הבא.

מעבר לתפאורה העשירה ולמאניירות שוללו אליה, מאמני ברונפמן בלי ספק במה שהוא עושה. כשהוא מדבר על יהדות ברית-המו"צ עוצות או על תרומתו ההסברתית לישראל, ברור שהוא כולו מעורב, או כלשוננו: "מחוייב".

אדגר ברונפמן הוא בן של מישפחה שהיגרה מבסרביה לקנדה, ושהתעשרה שם מייצור ויסקי בימי ה"פרוהיבשן" (איסור האלכוהול הול בארצות-הברית). המשקה הוברח אז מקנדה אל השכנה הדרומית. מיפעל-הענק למשקאות, "סיגראס", הוא בסיס העושר של המשפחה.

אדגר הוא בנו של סאם ברונפמן, מייסד השושלת. בגלל מריבות ממשחתיות החליטו אדגר ואחיו לפרק את חברת-ההשקעות המשותפת שלהם, שרכושה נאמד ב-40 מיליארד דולר, למכור את נכסיה ולחלק את התמורה בין האחים. מאז מקדיש אדגר חלק ניכר מזממו ל"קונגרס היהודי העולמי". זהו גוף שהוקם על-ידי הד"ר נחום גולדמן, מי שהיה נשיא ההסתדרות הציונית, כדי לנהל מגעים עם מדינות שאינן מקיימות יחסים עם ישראל וכדי לשמש לו כמכסיר לניהול הדיפלומטיה הפרטית שלו. לאחר מכן התמנה כנשיא פיליפ קלוצניק, שהעז למתוח ביקורת על המדיניות של ממשלת-ישראל, בעיקר בעניין הפלסטיני. לא כן אדגר ברונפמן. הוא תמך במילחמת-הלבנון של מנחם בגין, ובכל מעשה אחר של כל ממשלה בישראל. מבחינה זו הוא מייצג נאמנה את פני המייסד היהודי בעולם.

במנהיגי עיראק, אך אני מתכוונן לפגישה עם מנהיגי? אני לא נכנס לפרטים אישיים כמו מה הוא אוהב לאכול. מה הוא אוהב לקרוא. אני לומד פרטים ביוגרפיים: היכן גדל, היכן למד.

כדס ושמי: "אני היחיד המחונן ביניהם..."

אני הבר של שימרון (פרס) כבר 30 שנה. זה לא סוד. לרועיהמול הוא ראשי-ממשלה טוב יותר מאשר

טגו, מנהיג ניקאראגואה. הרי לישראל אין יחסים עם ניקאראגואה. ניצלתי זאת, וכשאורטגו סעד על שולחני, הסברתי לו ארוכות מהי ציונות. למחרת הוא שלח מיברק לנציגיו כאילו ועידה בינלאומית, שבה התיקיימה הצבעה נגד הציונות. כשהצביעו באותו היום נגד ישראל, נציגי ניי קאראגואה היו בשרותים.

כשאני מנהל משא ומתן עם מנהיגים אלה — גם בעסקים — התיאוריה שלי היא שעלי לשכנע את היריב שמה שאני רוצה זה בעצם גם מה שטוב בשבילו. למשל: בשיחותי עם הרוסים, אני מסביר להם שכדי לבצע את הפרסטרופיקה הם חייבים לקבל עזרה מהמערב. זהו אינטרס שלהם, ואני מוכן לעזור.

במיקרים שבהם לישראל אין יחסים עם מדינות כמו ברית-המועצות, ניקאראגואה ואחרות — אז אני נכנס לתמונה. אבל אני מדבר כנציגם של שרידיה-השואה. לעולם אינני מדבר כנציגה הרישמי של מדינת-ישראל, אלא אם מנהיגי ישראל יורעים עליך. זה קורה. אני גם עושה הרבה שליחויות סודיות. לפעמים אני מכנה את עצמי "נער שליחויות". בכל פגישה עם מנהיג בסדר-גדול כזה אני מנסה לעשות הסברה לישראל. האם האינתיפאדה היקשתה עלי את העבודה? לא במיוחד. זה רק עשה לי את החיים מעניינים יותר. פליפה גונזלס, ראשי-ממשלת ספרד,

אני רוצה לציין שמעולם לא הייתי מופתע כל-כך מהתמיכה שזכיתי בה בעניין הזה. אני זוכר איך, בתחילת המאבק, נאמתי בקנדה, כשהעליתי את עניין ולדהיים, אנשים התחילו למחוא כפיים בהתלהבות. כך היה בכל מקום. רק בישראל לא תמכו בי בתחילה. כיני בנימינן נתניהו, ששימש אז כשגריר ישראל באו"ם) תמך בי בצורה חריגה.

אגב, לפני 10 ימים ביטל ולדהיים את תביעת-הדיבה שהגיש בזמנו נגדי. כמה נדיב מצידו!

מדוע ביטל? טענתו "המישפט הבינלאומי" (שערכה הטלוויזיה הבריטית) זיכה אותו. לטענתו גם ועדת ההיסטוריונים זיכתה אותו...

מנהיגי העולם: "צ'אוצ'סקו רצה לעשות איתי עסקים."

מ בין כל מנהיגי העולם? הפגישה שלי עם שווארדנאדזה היתה מיוחדת. זאת היתה פגישה ראשונה שלי איתו. טיסה היסטורית — הטיסה הראשונה מירושלים למסקויה. כן, ססתי במטוס הפרטי שלי. זה קרה בחודש מאי.

במטוס הבאתי איתי 8000 ספרים בעברית ליהודי ברית-המועצות. הסובייטים ידעו על כך. הכל נעשה בדיעתם. הפגישה דווחה בטלוויזיה הרישמית שלהם. את מבינה כמה זה חשוב? הם אישרו את דבר הפגישה.

יצלצלו אלי יהודים רוסיים נרגשים, שלא האמינו למראה עיניהם. הם דיברו כאילו הגיעו ימות-המשיח. הייתי צריך להרגיע אותם, שלא יפתחו יותר מדי ציפיות. איך שווארדנאדזה כאדם? הוא גרוזי

בחירות, בחירות!

"אני לא בעד זה שהליכוד והמערך יאספו כאן, בארץ-הברית, כספים למערכת-הבחירות שלהם. אני לא מתערב, אבל אני נגד ה"עניין".

אכלתי, לפני כמה שבועות, ארוחת-ערב עם ג'סי ג'קסון. אני מהמר על מייקל דוקאקיס!